

VODIČ ZA SVEDOKE U POSTUPCIMA ZA RATNE ZLOČINE

pred sudovima u Srbiji i BiH

VODIČ ZA SVEDOKE U POSTUPCIMA ZA RATNE ZLOČINE Pred sudovima u Srbiji i BiH

Finansira
Evropska unija

Ovaj Vodič je proizveden uz pomoć projekta Podrška EU izgradnji poverenja na Zapadnom Balkanu, koji finansira Evropska unija, a sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP). Sadržaj ovog Vodiča je isključiva odgovornost Međunarodne mreže pomoći I.A.N. i ne odražava nužno stavove Evropske unije niti UNDP-a.

**Međunarodna mreža pomoći I.A.N.
Beograd 2026.**

Sadržaj

UVOD	5
Šta je ovaj vodič i kome je namenjen	5
Zašto je vaše svedočenje važno	5
Ko vodi postupke za ratne zločine	5
Načela neutralnosti i poštovanja	6
 I RAZUMEVANJE POSTUPKA	7
1. Šta je ratni zločin	7
2. Ko može biti svedok	7
3. Uloga svedoka u sudskom postupku	7
4. Faze krivičnog postupka	8
 II PRAVA I OBAVEZE SVEDOKA	10
1. Vaša prava kao svedoka	10
2. Obaveze svedoka	13
3. Balans između prava i obaveza	13
 III KAKO IZGLEDA SUD I ŠTA DA OČEKUJETE	14
Kako izgleda sudnica, ko su učesnici u postupku i njihova uloga	14
 IV PRIPREMA ZA SVEDOČENJE	15
1. Poziv za svedočenje – šta to znači	15
2. Kako da se pripremite	15
3. Kako izgleda davanje iskaza – korak po korak	15
4. Tipična pitanja koja se postavljaju svedocima	16

V ZAŠTITA SVEDOKA	17
1. Šta znači zaštita svedoka	17
2. Koje mere zaštite se primenjuju	17
3. Šta da uradite ako se osećate ugroženo	18
VI PSIHOLOŠKA PODRŠKA	19
1. Šta je trauma i kako utiče na čoveka	19
2. Šta je retraumatizacija	19
3. Strategije suočavanja sa stresom i prevencija retraumatizacije	19
4. Emocionalne reakcije nakon svedočenja	21
5. Psihološka podrška – gde i kako je dobiti	21
VII ČESTO POSTAVLJANA PITANJA (FAQ)	23
VIII RESURSI I KONTAKTI	25
PRILOG 1: Praktični vodič pre odlaska na sud	31
PRILOG 2: Primeri poziva za svedočenje Suda BiH i Višeg suda u Beogradu.	33
PRILOG 3: Dopis Službe za pomoć i podršku svedocima i oštećeni- ma Višeg suda u Beogradu koji se šalje uz poziv za svedočenje	29
Literatura i korisni linkovi	30

UVOD

Šta je ovaj vodič i kome je namenjen

Vodič je namenjen osobama koje su pozvane da svedoče u postupcima za ratne zločine počinjene tokom sukoba na prostoru bivše Jugoslavije devedesetih godina, kao i potencijalnim svedocima. Među svedocima su često preživeli logoraši, žrtve torture, seksualnog nasilja, prinudnog rada ili drugih oblika nečovečnog postupanja, ali i očevici ubistava i drugih ratnih zločina. Mnogi od njih nikada ranije nisu učestvovali u sudskom postupku, zbog čega se mogu osećati nesigurno, uplašeno ili zbunjeno. Cilj vodiča je da pruži jasne i jednostavne informacije o tome šta svedočenje znači, koja su prava i obaveze svedoka, kako izgleda sudski postupak, šta možete očekivati u sudnici i kako da se psihološki pripremite.

Vodič je u skladu sa važećim zakonima Bosne i Hercegovine i Republike Srbije, kao i međunarodnim standardima zaštite žrtava i svedoka.

Izradi vodiča značajno su doprineli korisnici tri udruženja bivših logoraša – Udruženje bivših logoraša regije Birač iz Bratunca, Bošnjačko udruženje preživjelih logoraša Bratunac i Regionalno udruženje logoraša Višegrad, koji su kroz grupne i individualne razgovore nesebično delili svoja iskustva.

Zašto je vaše svedočenje važno

Svedočenje je ključni deo sudskog postupka za ratne zločine. Vaš iskaz pomaže u utvrđivanju činjenica, priznavanju zločina i žrtava, identifikaciji i kažnjavanju počinilaca, ostvarivanju pravde i pružanju satisfakcije žrtvama i njihovim porodicama.

Istovremeno, svedočenje doprinosi očuvanju sećanja i borbi protiv poricanja zločina. Iako proces može biti težak, svedočenjem doprinosite društvenom oporavku, procesu pomirenja i izgradnji pravednijeg društva.

Ko vodi postupke za ratne zločine

U Bosni i Hercegovini i Republici Srbiji, postupci za ratne zločine se vode pred:

- Sudom Bosne i Hercegovine i tužilaštvima na entitetskom nivou, kao i pred tužilaštvom i sudovima Brčko distrikta
- Javnim tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije i nadležnim sudovima

Svaka od ovih institucija ima svoja pravila postupka, ali osnovna prava svedoka su zaštićena na jednak način.

Načela neutralnosti i poštovanja

Ovaj vodič je potpuno neutralan u odnosu na nacionalnu, etničku ili versku pripadnost. Svi svedoci imaju jednaka prava i zaslužuju dostojanstvo, poštovanje i podršku, bez obzira na svoju prošlost ili identitet. Tekst je radi lakšeg čitanja napisan u gramatičkom muškom rodu, ali se podjednako odnosi na osobe svih rodova.

I RAZUMEVANJE POSTUPKA

1. Šta je ratni zločin

Ratni zločin je teško kršenje zakona ratovanja i međunarodnog humanitarnog prava počinjeno tokom oružanih sukoba. Uključuje namerna ubistva civila ili namerno ubijanje ratnih zarobljenika, mučenje, silovanje i druge oblike seksualnog nasilja, uzimanje talaca, nezakonito zatvaranje, prisilni nestanak, pljačku imovine i nepotrebno uništavanje civilne imovine, proterivanje i druge oblike nasilja počinjene tokom oružanih sukoba.

Ratni zločin mogu počiniti i civili i pripadnici oružanih snaga ili grupa (državnih i nedržavnih). Odgovoraće takođe onaj ko ga naredi, a osim toga, odgovoran može biti i nadređeni za zločine počinjene od strane svojih podređenih, ako je imao kontrolu nad njima, a znao je ili je mogao da zna za zločin i nije ga sprečio ili sankcionisao.

Ratni zločini se razlikuju od drugih krivičnih dela jer pogađaju osnovna ljudska prava i ostavljaju duboke posledice na pojedince, zajednice i društvo u celini. Zbog toga ova krivična dela **ne zastarevaju**.

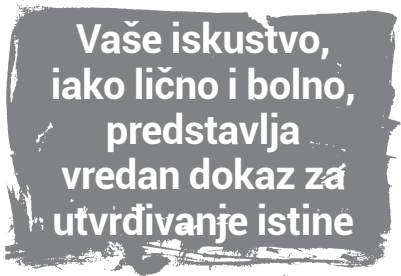
2. Ko može biti svedok

Svedok može biti svaka osoba koja ima saznanja o događajima relevantnim za predmet krivičnog postupka.

To uključuje:

- Preživele žrtve (logoraše, osobe koje su preživele torturu ili seksualno nasilje...)
- Članove porodica žrtava
- Očevice događaja

Osobe koje imaju posredna saznanja (npr. čule su priznanje, videle posledice)

Vaše iskustvo,
iako lično i bolno,
predstavlja
vredan dokaz za
utvrđivanje istine

3. Uloga svedoka u sudskom postupku

Pre svega treba naglasiti da svedok nije optuženi niti je odgovoran za ishod postupka.

Uloga svedoka je da:

- Ispriča ono što je video, čuo ili doživeo
- Pomogne sudu da razume okolnosti događaja
- Doprinese pravdi za žrtve i njihove porodice

4. Faze krivičnog postupka

Razumevanje faza postupka može pomoći da se osećate sigurnije i spremnije.

a) Istraga

Tužilaštvo prikuplja dokaze i odlučuje da li postoji osnova da se podigne optužnica. U ovoj fazi, svedoci mogu biti pozvani da daju iskaz tužiocu.

b) Podizanje optužnice

Ako tužilac zaključi da postoje dokazi, podiže optužnicu protiv osumnjičenog i podnosi je sudu.

c) Suđenje

Ovo je faza kada se iznose dokazi pred sudom. Svedoci daju iskaze, odgovaraju na pitanja tužioca, odbrane i sudskog veća. Ova faza postupka podrazumeva i saslušanje okrivljenog, veštačenje, uviđaj, rekonstrukciju događaja, a moguće je i suočavanje svedoka sa drugim svedokom i/ili okrivljenim ukoliko se iskazi ne slažu u pogledu ispitivanih činjenica.

d) Presuda i žalba

Na kraju suđenja sud donosi presudu. Strane mogu podneti žalbu sudu više instance.

5. Pravosuđe u Srbiji i Bosni i Hercegovini

Tužilaštvo nadležno za ratne zločine u Srbiji

- *Javno tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije*

Vodi istrage, podiže optužnice i zastupa optužbu pred sudom.

Nadležno za sve predmete ratnih zločina počinjene na teritoriji bivše Jugoslavije, od 1.1.1991. godine, bez obzira na nacionalnost žrtava ili počinilaca, ako je predmet u nadležnosti Srbije.

Sudovi nadležni za suđenja za ratne zločine u Srbiji

- *Odeljenje za ratne zločine Višeg suda u Beogradu*

Ovo je prvostepeni sud koji vodi suđenja za ratne zločine. Nadležan je za krivična dela ratnih zločina i krivična dela protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićena međunarodnim pravom definisana u Krivičnom zakoniku Republike Srbije.

- *Apelacioni sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine*

Ovaj sud je drugostepeni i odlučuje o žalbama na presude Višeg suda. Može potvrditi, preinačiti ili ukinuti prvostepenu presudu. Ukinućem prvostepene presude, predmet se vraća prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, nakon čega drugostepeni sud može potvrditi odluku ili otvoriti pretres radi boljeg razjašnjenja stvari, što najčešće može dovesti do toga da se svedok ponovo poziva na sud.

Tužilaštva nadležna za suđenja za ratne zločine u Bosni i Hercegovini

- *Tužilaštvo BiH – Posebni odjel za ratne zločine*

Vodi istrage za najteže i najsloženije predmete.

Podnosi optužnice Sudu BiH.

Upravlja strateškim procesima po Državnoj strategiji za procesuiranje ratnih zločina.

- *Entitetska tužilaštva*

- *Kantonalna tužilaštva (Federacija BiH)*

- *Okružna tužilaštva (Republika Srpska)*

Vode istragu i optužnice u predmetima nižeg nivoa složenosti.

- *Tužilaštvo Brčko distrikta*

Nadležno za predmete nižeg nivoa složenosti.

Sudovi nadležni za suđenja za ratne zločine u Bosni i Hercegovini

• Sud Bosne i Hercegovine (Sud BiH) – Odjel I za ratne zločine (državni nivo)

Ovo je centralna i najvažnija institucija za najteže i najsloženije predmete ratnih zločina.

Nadležan je za najteže oblike ratnih zločina, predmete s velikim brojem žrtava, predmete koji uključuju komandnu odgovornost, predmete koje Tužilaštvo BiH označi kao „prioritetne“

• Sud Bosne i Hercegovine – Apelaciono vijeće

Ako je prvostepeni postupak za ratni zločin vođen pred Sudom BiH, žalbu razmatra Apelaciono vijeće Suda BiH. Ovo je najviši sudski nivo za ratne zločine u BiH.

• Entitetski – Kantonalni sudovi (FBiH) / Okružni sudovi (RS)

Oni sude predmete ratnih zločina srednje i manje složenosti koje Sud BiH ustupi ili za koje ne postoji državna nadležnost.

– Federacija BiH – Kantonalni sudovi

Sudovi koji vode ovakve predmete: Kantonalni sud u Sarajevu, Kantonalni sud u Tuzli, Kantonalni sud u Zenici, Kantonalni sud u Mostaru, Kantonalni sud u Bihaću, Kantonalni sud u Livnu, Kantonalni sud u Odžaku, Kantonalni sud u Goraždu, Kantonalni sud u Novom Travniku, Kantonalni sud u Širokom Brijegu.

Predmeti se vode u onim kantonima gde se dogodio zločin ili gde se nalaze osumnjičeni.

– Drugostepeni sud - Ako je Kantonalni sud sudio za ratni zločin, žalba ide Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine.

– Republika Srpska – Okružni sudovi

Sudovi koji vode takve postupke: Okružni sud u Banjaluci, Okružni sud u Doboju, Okružni sud u Bijeljini, Okružni sud u Istočnom Sarajevu, Okružni sud u Trebinju, Okružni sud u Prijedoru.

– Drugostepeni sud – Vrhovni sud Republike srpske

• Brčko Distrikt – Osnovni sud Brčko Distrikta

Nadležan za ratne zločine srednje ili manje složenosti počinjene na području Distrikta.

– Drugostepeni sud - Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

II PRAVA I OBAVEZE SVEDOKA

1. Vaša prava kao svedoka

Svedoci koji daju iskaz u predmetima ratnih zločina imaju niz zakonom zagarantovanih prava. Ova prava postoje kako bi vas zaštitila i obezbedila da vaše svedočenje bude dato na bezbedan i dostojanstven način.

Pravo na dostojanstvo i poštovanje

Imate pravo da budete tretirani sa poštovanjem, bez obzira na svoju nacionalnu, etničku ili religijsku pripadnost.

Pravo na istinu i potpune informacije

Pre svedočenja imate pravo da budete informisani o svrsi poziva, svom statusu i toku postupka. Ako ne razumete neki deo postupka, slobodno pitajte – to je vaše pravo.

Pravo da govorite istinu – svojim rečima

Imate pravo da ispričate šta ste doživeli ili videli – svojim rečima. Niko ne očekuje da znate pravne termine. Važno je da govorite iskreno i onoliko koliko se sećate. Ako se nečega ne sećate ili niste sigurni, to slobodno recite.

Pravo da ne govorite o nečemu što vas može ugroziti

Ako neko pitanje može da vas izloži opasnosti ili vam nanese dodatnu štetu ili da ugrozi nekoga od vaših bližnjih, imate pravo da ne odgovorite. Sud će odlučiti kako da postupi. Niko vas ne može prisiliti da pričate o nečemu što bi vas ozbiljno ugrozilo.

Pravo na zaštitu identiteta i privatnosti

Ako postoji opasnost po vašu sigurnost, možete zatražiti da se vaše ime ne objavljuje ili da svedočenje bude zatvoreno za javnost. U nekim slučajevima, moguće je svedočiti i:

- Iz druge prostorije, putem video-linka
- Uz izmenjen glas ili zamagljeno lice
- Pod pseudonimom

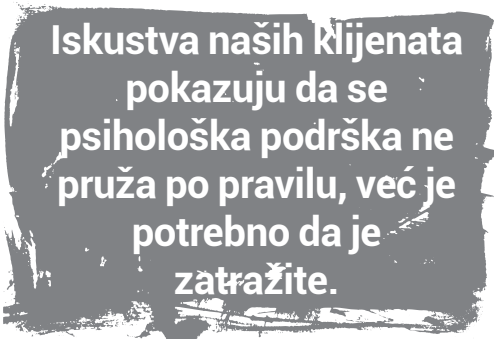
Posebno ako ste žrtva seksualnog nasilja, sud može preduzeti dodatne korake da vas zaštititi.

Važno je naglasiti da po pitanju zaštite identiteta svedoka postoje razlike pred sudovima u BiH i Srbiji. Dok identitet zaštićenog svedoka može da ostane skriven prema propisima BiH, to nije moguće pred sudom u Srbiji, gde će sud biti obavezan da identitet svedoka otkrije odbrani i okrivljenom najkasnije 15 dana pre početka glavnog pretresa.

Pravo na psihološku podršku

Imate pravo na stručnu psihološku pomoć pre, tokom i nakon svedočenja. Ta podrška ima za cilj da pomogne u prevazilaženju straha, uznemirenosti i stresa. Psihološka podrška, kao priprema za suđenje, ublažava ili sprečava ponovnu traumatizaciju i pomaže ublažavanju simptoma ukoliko do nje ipak dođe.

Važno je da znate da psihološku pomoć najverovatnije nećete dobiti ukoliko je sami ne zatražite. Pri tužilaštvima za ratne zločine u Srbiji i BiH postoje službe za podršku svedocima, kojima možete da se obratite pre svedočenja, na sam dan svedočenja, kao i posle svedočenja. Zaposleni u ovim službama vam mogu dati dodatne informacije o samom suđenju, ali i pružiti vam psihološku podršku ukoliko je potrebno.

**Iskustva naših klijenata
pokazuju da se
psihološka podrška ne
pruža po pravilu, već je
potrebno da je
zatražite.**

Postoje i određene organizacije koje vam mogu pružiti besplatnu psihološku pomoć. Kontakte nekih od organizacija možete pronaći i u ovom Vodiču.

Pravo na pratnju

Imate pravo da na svedočenje dođete u pratnji osobe od poverenja (član porodice, prijatelj, član udruženja žrtava, psiholog...). Osoba u pratnji može sa vama sedeti u prostoriji za svedoke dok čekate na samo svedočenje. Tokom svedočenja, osoba u pratnji će sedeti u prostoru predviđenom za publiku. Ukoliko je suđenje zatvoreno za javnost, pratilac neće moći da uđe sa vama u sudnicu.

Iskustva naših klijenata pokazuju da im je veoma značila podrška koju su dobijali od osobe u pratnji. Sa druge strane, svedoci koji su sami odlazili na sud, kasnije su izjavljivali da im je nedostajala osoba od poverenja koja bi bila uz njih. Neki klijenti su navodili da su jako dugo

čekali da budu prozvani na svedočenje i da im je teško palo to vreme koje su sami provodili u prostoriji za svedoke. Zbog toga je preporuka da ukoliko je moguće sa sobom povedete osobu od poverenja.

Najteže mi je bilo to, što u celoj sudnici nisam imala oči u koje bih mogla da se zagledam dok sam govorila.

Pravo na naknadu troškova

Svedoci imaju pravo na naknadu putnih troškova i na dnevnicu za vreme koje provedu na suđenju. U nekim slučajevima, mogu biti pokriveni i troškovi smeštaja.

Iznos nadoknade se razlikuje od suda do suda. U Sudu BiH, iznos putnog troška koji se refundira najčešće odgovara ceni povratne autobuske karte od mesta prebivališta do suda. Dodatno, svedok će dobiti nadoknadu za troškove ishrane ukoliko na sudu provede više od 8 sati. Sud u Beogradu, priznaje troškove goriva i putarina uz priložene račune u odnosu na kilometražu od mesta prebivališta, ali konkretan iznos koji će biti refundiran često zavisi i od sudije koji odobrava nadoknadu troška.

Trošak dnevnice se odobrava svedocima koji dolaze iz inostranstva, uz priloženu potvrdu o visini dnevnice izdatu od poslodavca.

Pratilac svedoka ima pravo na naknadu troškova samo u situacijama kada je zdravstveno stanje svedoka takvo da nije u stanju da samostalno dođe na sud, već mu je potrebna pratnja.

Naknada koju dobijemo nije dovoljna da pokrije stvarne troškove. A još je veći problem što iz većine mesta u BiH ne postoje direktne autobuske linije do Sarajeva ili polasci nisu u odgovarajuće vreme da bi se stiglo na vreme u sud. Posebna je priča kako od autobuske stanice stići do suda...

Pravo na naknadu štete (podnošenje imovinskopravnog zahteva)

Ukoliko ste oštećeni izvršenjem krivičnog dela imate pravo na nadoknadu materijalne i nematerijalne štete. Ovo pravo možete ostvariti podnošenjem imovinskopravnog zahteva. Zahtev se može podneti pismeno ili usmeno tokom davanja izjave ili samog svedočenja, a najkasnije do završetka glavnog pretresa. U zahtevu se može tražiti na-

doknada za: fizičku i psihičku bol, strah, izgublenu zaradu, troškove lečenja, uništenu imovinu itd. Imovinskopravni zahtev mora biti potkrepljen odgovarajućim dokazima, uz navođenje vrste i visine štete koja se zahteva. Sud odlučuje samo ako ima dovoljno dokaza u samom postupku. U suprotnom, sud u krivičnom postupku neće odlučivati o ovom zahtevu i oštećenog će uputiti da zahtev ostvari u građanskoj parnici. Praksa pak pokazuje, da sudovi u Srbiji, najčešće ne odlučuju o imovinskopravnom zahtevu, već oštećene upućuju na parnicu i kada u samom postupku ima dovoljno dokaza.

Preporuka je da se o podnošenju imovinskopravnog zahteva posavetujete sa tužiocem ili organizacijom koja pruža besplatnu pravnu pomoć.

Pravo da budete obavešteni o presudi

Kao oštećeni/svedok imate pravo da budete informisani o ishodu suđenja i donetoj presudi.

2. Obaveze svedoka

Uz prava, svedok ima i određene zakonske obaveze.

Obaveza istinitog iskaza

Svedok je dužan da govori istinu i da kaže sve što zna. Namerno prećutkivanje i davanje lažnog iskaza je krivično delo.

Obaveza odazivanja na poziv suda

Ukoliko ste pozvani da svedočite na suđenju imate obavezu da se odazovete pozivu u vreme i na mesto koji su navedeni u pozivu. Ukoliko iz opravdanih razloga (zdravstvenih, putovanja i sl.) niste u mogućnosti da se odazovete pozivu suda, sud morate obavestiti o razlozima nedolaska i za to dostaviti dokaze. U suprotnom, možete snositi posledice neopravdanog odsustva.

Poštovanje suda i postupka

Tokom svedočenja, potrebno je odgovarati jasno, bez vređanja ili obraćanja drugim učesnicima postupka na nedozvoljen način.

3. Balans između prava i obaveza

Sud je dužan da obezbedi da vaše obaveze ne ugroze vaša prava. Ako osećate da vam je teško da nastavite sa iskazom, imate pravo da tražite pauzu. Ako se plašite za svoju bezbednost, imate pravo da tražite zaštitu.

III KAKO IZGLEDA SUD I ŠTA DA OČEKUJETE

Kako izgleda sudnica, ko su učesnici u postupku i njihova uloga

Sudnica je prostorija u zgradi suda u kojoj se vodi sudski postupak. Izgled može da se razlikuje u zavisnosti od suda, ali osnovni raspored je sličan u većini sudnica.

Učesnici u sudskom postupku su:

- **Sudija ili sudsko veće** – Vodi postupak i odlučuje o toku suđenja. Njegova uloga je da bude nepristrasan i da obezbedi da svako u sudnici poštuje pravila.
- **Tužilac** – Pokreće postupak i iznosi dokaze o krivici optuženog. Postavlja pitanja svedocima i drugim učesnicima u postupku, kako bi se dokazali navodi iz optužnice.
- **Branilac** – Zastupa optuženog i ima pravo da postavlja pitanja svedocima i drugim učesnicima u postupku. Svedok treba da zna da postavljanje pitanja od strane odbrane nije lični napad, već deo zakonskog postupka.
- **Optuženi** – Osoba protiv koje je podignuta optužnica. U nekim slučajevima optuženi će biti prisutan u istoj prostoriji, a u drugim može biti iza zaštitne barijere, bez direktnog kontakta sa svedokom.
- **Svedok** – Osoba koja daje iskaz na okolnosti koje su joj poznate u vezi sa događajem koji se tiče optužnice.
- **Sudski veštak** – Osoba koja pruža stručno mišljenje o činjenicama koje zahtevaju posebna stručna znanja, a koja sud sam ne poseduje.

Za vreme suđenja, u sudnici se nalaze i:

- **Zapisničar** – Beleži sve što se izgovori tokom suđenja. Njegov posao je tehničke prirode i nije učesnik u postupku.

- **Publika** – Ukoliko je suđenje otvoreno za javnost, u sudnici će biti prisutna i publika. To mogu biti članovi porodice i prijatelji optuženog i/ili svedoka, ali i predstavnici medija i druge zainteresovane strane. U nekim sudnicama raspored je takav da se publika nalazi iza svedoka i svedok je ne vidi tokom svedočenja, dok u nekim sudnicama, svedok može gledati u publiku tokom davanja iskaza.

IV PRIPREMA ZA SVEDOČENJE

1. Poziv za svedočenje – šta to znači

Poziv za svedočenje je zvaničan dokument suda ili tužilaštva koji vas obaveštava da ste pozvani da date iskaz. To ne znači da ste optuženi, već da posedujete informacije važne za postupak.

U pozivu će pisati:

- Datum, vreme i mesto suđenja
- Vaš status (svedok ili oštećeni)

Primer poziva za svedočenje nalazi se u Prilogu 2.

2. Kako da se pripremite

Psihološka priprema

- Razgovarajte sa osobom od poverenja ili psihologom
- Razgovarajte sa tužiocem koji vodi predmet
- Pripremite se da govorite o teškim događajima, ali zapamtite: **imate pravo na pauzu**
- Podsetite sebe da je vaša uloga da govorite istinu – ne da dokazujete ili branite bilo koga

Praktična priprema

- Pripremite lična dokumenta i poziv koji ste dobili
- Ponesite naočare, lekove ili druge lične potrepštine

Iz iskustva naših korisnika zaključujemo da im je najbitniji bio razgovor sa ljudima koji su imali iskustvo svedočenja i prošli kroz čitav taj proces.

3. Kako izgleda davanje iskaza – korak po korak

1. Po dolasku u sud, prvo ćete biti sprovedeni u posebnu prostoriju za svedoke, gde će vas dočekati predstavnici Službe za podršku svedocima. Po pravilu će vas ponuditi kafom, vodom i upitati da li vam je nešto potrebno. Tu ćete provesti određeno vreme. Može se dogoditi da vas pre ulaska u samu sudnicu tužilac pozove da zajedno prođete kroz predmet.

2. Kada dođe vreme za vaše svedočenje, sudsko osoblje će vas sprovesti u sudnicu. Ulazite u sudnicu i sedate na mesto za svedoke. U nekim sudnicama je predviđeno da svedok stoji tokom davanja iskaza.

Ukoliko vam je zbog zdravstvenog stanja teško da duže vreme stojite, kažite to i zamolite da vam se dozvoli da sednete.

3. Dajete zakletvu da ćete govoriti istinu.
4. Sudija vam objašnjava zašto ste pozvani i poziva vas da se nismetano izjasnite na okolnosti koje su vam poznate, a u vezi su sa predmetom optužnice.
5. Tužilac postavlja pitanja.
6. Branilac postavlja pitanja.
7. Sudija može postaviti dodatna pitanja.
8. Na kraju, možete reći ako imate nešto važno da dodate.

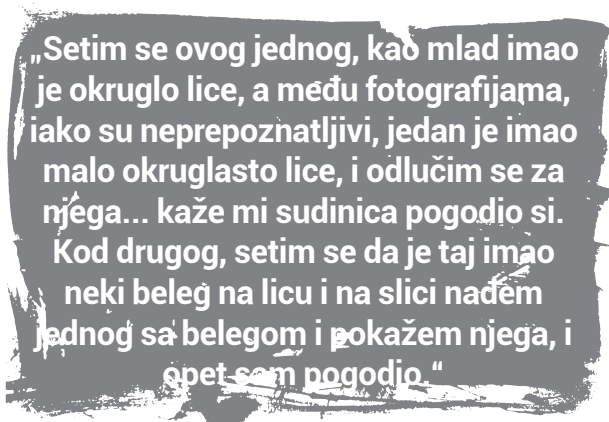
Napomena: Možete tražiti pauzu u bilo kom trenutku ako se osećate uznemireno.

4. Tipična pitanja koja se postavljaju svedocima

- „Gde ste se nalazili u trenutku događaja?“
- „Šta se tačno desilo?“
- „Ko je bio prisutan?“
- „Kako ste prepoznali osobu?“
- „Da li ste imali posledice po zdravlje?“

Svedoci se često plaše da neće prepoznati počionica na fotografijama koje im pokažu i da će to ugroziti čitav njihov iskaz. Treba da imate u vidu da je prošlo mnogo vremena i da imate pravo da ne prepoznate počionica. Možete reći „Nisam siguran, prošlo je mnogo vremena“

Pitanja mogu biti neprijatna, ali cilj je da se utvrde činjenice. **Sud nije tu da sudi vama, već da čuje vaše iskustvo.**

V ZAŠTITA SVEDOKA

1. Šta znači zaštita svedoka

Zaštita svedoka obuhvata sve mere koje sud i tužilaštvo preduzimaju kako bi se obezbedila vaša **fizička sigurnost, psihološka dobrobit i privatnost**, pre, tokom i nakon suđenja. Cilj zaštite je da omogućiti da svedočite slobodno, bez straha i pritisaka.

Posebno osetljivi svedoci – Svedoci mogu biti posebno osetljivi zbog godina, pola, zdravstvenog stanja, prirode ili posledica krivičnog dela.

Svedoci pod pretnjom (*Prepoznati samo u zakonodavstvu BiH*) – Svedoci čija su lična sigurnost ili sigurnost članova porodice ugroženi zbog njihovog učešća u krivičnom postupku.

Ukoliko smatrate da pripadate nekoj od ovih kategorija ili osećate intenzivan strah ili osećaj nesigurnosti, obratite se tužiocu koji će proceniti da li i koje vrste mera zaštite svedoka će zatražiti od suda.

2. Neke od mera zaštite koje se primenjuju

- **Zaštita identiteta:** vaš identitet može biti tajan za javnost, optuženog ili širu zajednicu
- **Zabrana objavljivanja podataka:** medijima se zabranjuje da objave vaše ime i druge lične podatke
- **Kontakt osoba za podršku:** dobijate službenika koji je zadužen da vam objasni postupak i pruža emocionalnu podršku
- **Svedočenje pod pseudonimom:** koristi se drugo ime umesto vašeg stvarnog
- **Svedočenje iza paravana** ili u posebnoj prostoriji
- **Svedočenje putem video-linka**
- **Svedočenje bez prisustva optuženog u istoj prostoriji**
- **Isključenje javnosti** – suđenje se održava bez prisustva publike i medija

• **Program zaštite svedoka:** fizička zaštita ličnosti i imovine; promena prebivališta ili premeštanje u drugu zavodsku ustanovu; prikri- vanje identiteta i podataka o vlasništvu; promena identiteta.

3. Šta da uradite ako se osećate ugroženo

Ako doživite bilo kakve pretnje, uznemiravanje ili pritisak:

- Odmah obavestite tužilaštvo ili osobu za kontakt
- Ne pokušavajte da sami rešavate problem
- Zapišite događaj (ko, šta, kada, gde)

Sud i nadležni organi su dužni da reaguju i pruže vam zaštitu.

**Neovlašćeno otkrivanje
identiteta zaštićenog
svedoka je krivično delo
za koje se može izreći
zatvorska kazna.**

VI PSIHOLOŠKA PODRŠKA

1. Šta je trauma i kako utiče na čoveka

Trauma je emocionalna i psihološka reakcija na događaj koji je bio izuzetno stresan ili opasan po život. Ona može izazvati dugotrajne posledice na telo, emocije i ponašanje. Simptomi traume mogu se pojaviti odmah, ali i odloženo, pa i godinama kasnije.

Neki od simptoma traume:

- Nesanica, noćne more
- Iznenadni napadi straha
- Sećanja koja naviru bez kontrole
- Osećaj krivice ili stida
- Gubitak poverenja u ljude
- Izbegavanje razgovora o događaju

*Važno je znati da ovo nisu znaci slabosti – ovo su prirodne reakcije ljudskog uma i tela na **traumatski događaj**.*

2. Šta je retraumatizacija

Retraumatizacija nastaje kada osoba ponovo proživljava emocije i telesne reakcije koje je imala tokom traumatskog događaja. Suđenje i svedočenje mogu pokrenuti retraumatizaciju jer podsećaju na prošla iskustva.

Kako da prepoznate retraumatizaciju:

- Osećaj kao da se događaj ponovo dešava
- Intenzivne emocije (strah, bes, tuga)
- Fizičke reakcije: ubrzan rad srca, drhtavica, znojenje

3. Strategije suočavanja sa stresom i prevencija retraumatizacije

Pre svedočenja

Pojavu retraumatizacije možete sprečiti ili ublažiti tako što ćete pre svedočenja pričati o svom traumatskom iskustvu o kome treba da svedočite sa osobom od poverenja (stručno lice ili prijatelj, član porodice), u sigurnom okruženju. Ukoliko je moguće, nemojte sami odlaziti u sud, neka osoba od poverenja bude uz vas.

Za neke ljude, duhovnost ili vera predstavljaju izvor snage i utehe. Verske zajednice mogu ponuditi razgovor sa duhovnikom, mesta za mir i meditaciju, osećaj pripadnosti i prihvatanja.

Tokom svedočenja

- Normalno je da osećate strah, bes ili tugu
- Imate pravo da ne opisujete detalje koji nisu relevantni za predmet
- Možete tražiti da optuženi ne bude prisutan u istoj prostoriji
- Dišite polako i duboko
- Fokusirajte se na osobu koja vas podržava

Zatražite pauzu ako osetite uznemirenje

Posle svedočenja

- Dajte sebi vremena da se oporavite i odmorite
- Pronađite aktivnosti koje vam donose mir i snagu, kao i osećaj rutine
- Razgovarajte o svojim osećanjima
- Povežite se sa ljudima koji vas razumeju
- Duhovnost i vera nekim ljudima može pružiti potrebnu podršku i u periodu nakon svedočenja

4. Emocionalne reakcije nakon svedočenja

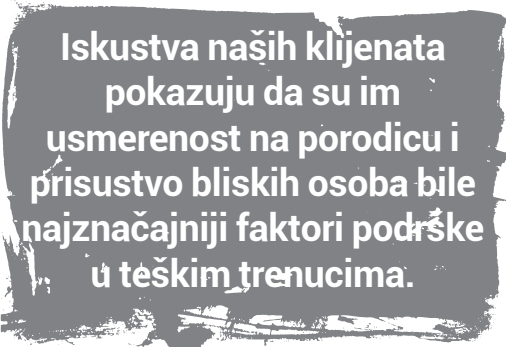
Nakon davanja iskaza mnogi svedoci osećaju:

- Olakšanje
- Umor i iscrpljenost
- Tugu, bes, strah
- Ili imaju osećaj praznine, pojačana sećanja i intenzivne snove

Ove reakcije su *normalne i očekivane*. Važno je da znate da sve ove emocije predstavljaju deo procesa suočavanja.

Kako se nositi sa emocijama

- Prihvatite da su osećanja normalna – ne osuđujte sebe
- Održavajte rutinu – povratak svakodnevnim aktivnostima donosi osećaj stabilnosti
- Izbegavajte izolaciju – razgovor i podrška drugih mogu pomoći da se osećate sigurnije
- Ukoliko do retraumatizacije ipak dođe, preporuka je da se obratite stručnom licu. To može biti osoba zaposlena u službi za podršku svedocima, zaposleni u organizacijama za podršku žrtvama i svedocima ili osoblje lokalnog doma zdravlja

Iskustva naših klijenata
pokazuju da su im
usmerenost na porodicu i
prisustvo bliskih osoba bile
najznačajniji faktori podrške
u teškim trenucima.

5. Psihološka podrška – gde i kako je dobiti

U Bosni i Hercegovini i Srbiji postoje organizacije i institucije koje pružaju besplatnu psihološku podršku svedocima i žrtvama ratnih zločina. One mogu ponuditi:

- Individualnu terapiju
- Grupnu podršku (susrete sa drugim preživelim)
- Pravnu i socijalnu pomoć

U odeljku VIII ovog vodiča možete pronaći spisak i kontakte organizacija koje vam mogu pružiti podršku.

VII ČESTO POSTAVLJANA PITANJA

1. Šta ako se ne sećam svih detalja?

To je potpuno normalno. Sud ne očekuje da se sećate svakog trenutka. Važno je da iskreno iznesete ono čega se sećate. Ako se ne sećate nečega, slobodno recite: „Ne mogu tačno da se setim.“

2. Šta ako pogrešim u nekom detalju?

Sud razume da je prošlo mnogo vremena od događaja. Važno je da govorite istinu onako kako je vi pamtite. Ako se naknadno setite detalja, možete tražiti da to dodate.

3. Šta ako zaplačem ili se uznemirim tokom svedočenja?

Emotivna reakcija je prirodna. Sud će prekinuti postupak i dozvoliti vam pauzu. Niko neće pomisliti da ste slabi – naprotiv, to pokazuje da je ono što govorite istinito i teško.

4. Hoću li morati da svedočim više puta?

Može se desiti da ćete biti pozvani da svedočite više puta. To se najčešće dešava ukoliko drugostepeni sud nađe da je potrebno bolje razjasniti određene stvari.

5. Da li mogu odbiti da odgovorim na određena pitanja?

Niste dužni da odgovorite na pitanje ukoliko bi odgovorom na njega sebe ili bliskog srodnika izložili teškoj sramoti. Takođe niste dužni da odgovorite ukoliko biste sebe ili blisko lice izložili znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju.

6. Da li ću dobiti podršku ako se slomim emotivno nakon svedočenja?

Da. Psihološka podrška je dostupna i nakon davanja iskaza. Možete se obratiti organizacijama za pomoć žrtvama.

7. Da li moja zajednica ili komšije moraju znati da sam svedočio?

Ne. Vaše svedočenje može biti poverljivo. Sud može odlučiti da zaštititi vaš identitet i spreči objavljivanje informacija u javnosti.

8. Šta ako ne razumem neko pitanje u sudnici?

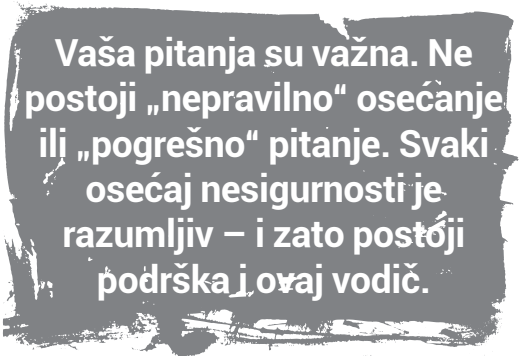
Možete zamoliti da pitanje bude ponovljeno ili objašnjeno jednostavnijim rečima. Imate pravo da razumete svako pitanje pre nego što odgovorite.

9. Da li imam pravo da budem informisan o ishodu suđenja?

Da. Kao svedok-oštećeni imate pravo da budete obavešteni o presudi i daljim tokovima postupka.

10. Zašto je moje svedočenje važno ako se zločin desio pre mnogo godina?

Jer ne postoji zastara za ratne zločine. Vaše svedočenje pomaže u utvrđivanju onoga što se dogodilo i doprinosi da se zločini ne ponove u budućnosti.

Vaša pitanja su važna. Ne postoji „nepravilno“ osećanje ili „pogrešno“ pitanje. Svaki osećaj nesigurnosti je razumljiv – i zato postoji podrška i ovaj vodič.

VIII RESURSI I KONTAKTI

BOSNA I HERCEGOVINA

1. Državne institucije

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine – Odjel I (Posebni Odjel za ratne zločine)

Adresa: Kraljice Jelene 88, 71000 Sarajevo

Tel: +387 (0)33 707 100

E-mail: info@tuzilastvobih.gov.ba

Odjeljenje za podršku svjedocima

Adresa: Kraljice Jelene 88, 71000 Sarajevo

Tel: +387 (0)33 707 184, 707 186

E-mail: reg.wso@sudbih.gov.ba

Kantonalni sud u Sarajevu

Adresa: Šenoina 1, 71000 Sarajevo

Tel: +387 33 567 800

E-mail: ksud-sarajevo@pravosudje.ba

Službenik za podršku svjedocima: + 387 33 567 885; + 387 62 560 232

Kantonalni sud u Bihaću

Adresa: Ulica V korpusa bb, 77000 Bihać

Tel: +387 37 222 201

E-mail: ksud-bihac@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Tuzli

Adresa: Maršala Tita 137, 75000 Tuzla

Tel: +387 35 307 100

E-mail: ksud-tuzla@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Zenici

Adresa: Masarykova 50, 72000 Zenica

Tel: +387 32 24 62 10

E-mail: ksud-zenica@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Goraždu

Adresa: Trg branilaca 2, 73000 Goražde

Tel: +387 38 224 128

E-mail: nermina.tiro@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Livnu

Adresa: Trg branitelja 2, 80101 Livno

Tel: +387 34 208 064

E-mail: ksud-livno@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Mostaru

Adresa: Dr. Ante Starčevića 22, 88000 Mostar

Tel: +387 36 289 980

E-mail: ksud-mostar@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Novom Travniku

Adresa: Kralja Tvrtka bb, 72290 Novi Travnik

Tel: +387 30 791 500

E-mail: ksud-novitrvnik@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Odžaku

Adresa: Trg 3, 76290 Odžak

Tel: +387 31 761 600

E-mail: ksud-odzak@pravosudje.ba

Kantonalni sud u Širokom Brijegu

Adresa: Pobijenih franjevac 1, 88220 Široki Brijeg

Tel: +387 39 703 231

E-mail: ksud-sirokibrijeg@pravosudje.ba

Okružni sud u Banja Luci

Adresa: Kralja Petra I Karađorđevića 12, 78000 Banja Luka

Tel: +387 51 211 630

E-mail: oksud-banjaluka@pravosudje.ba

Odjel za podršku svjedocima: +387 (0)51/ 219-546;

ops.oksud-banjaluka@pravosudje.ba

Okružni sud u Bijeljini

Adresa: Vuka Karadžića 3, 76300 Bijeljina

Tel: + 387 55 201 885

E-mail: oksud-bijeljina@pravosudje.ba

Okružni sud u Doboju

Adresa: Svetog Save 22, 74000 Doboj

Tel: + 387 53 241 310

E-mail: oksud-doboj@pravosudje.ba

Okružni sud u Istočnom Sarajevu

Adresa: Karađorđeva 5, 71123 Istočno Sarajevo

Tel: + 387 57 342 894

E-mail: okruzni@teol.net

Okružni sud u Prijedoru

Adresa: Nikole Pašića bb, 79102 Prijedor

Tel: + 387 52 490 960

E-mail: oksud-prijedor@pravosudje.ba

Okružni sud u Trebinju

Adresa: Vojvode Stepe Stepanovića 18, 89101 Trebinje

Tel: + 387 59 491 400

E-mail: oksud-trebinje@pravosudje.ba

Centar za podršku svjedocima: +387 59 491 413; podrška-svjedocima.tb@pravosudje.ba

Osnovni sud Brčko distrikta BiH

Adresa: Trg pravde 10, 89101, 76 100 Brčko

Tel: + 387 49 216 499

E-mail: osbd@osbd.ba

Odjeljenje za podršku svjedocima: +387 49 216 499, lokal 347; ops. osbd@osbd.ba

2. Organizacije za psihološku i socijalnu podršku

Medica Zenica.

Adresa: Krivače 40, 72000 Zenica

Tel: +387 32 463-930

E-mail: medica1@bih.net.ba

Vive Žene

Adresa: Alekse Šantića 6, Tuzla 75000

Tel: +387 35 224 310

E-mail: vivezene@bih.net.ba

Udružene žene Banja Luka

Adresa: Kalemegdanska 18, 78000 Banja Luka

Tel: +387 51 462 146; +387 51 463 143

E-mail: fondacija@udruzene-zene.org

Lara Bijeljina

Adresa: Beogradska 38, 76300 Bijeljina

Tel: +387 55 290 570

E-mail: fondacija.lara@gmail.com; ngo.lara@teol.net

Žene sa Une, Bihać

Adresa: Krupska 26, 77000 Bihać

Tel: +387 37 220-855

E-mail: administracija@zenesaune.org

3. Organizacije za pravnu pomoć

TRIAL International

Adresa: Dr. Fetaha Bećirbegovića 1b, 71000 Sarajevo

Tel: +387 33 974-888

E-mail: bh@trialinternational.org

SRBIJA

1. Državne institucije

Javno tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije

Adresa: Ustanička 29, 11107 Beograd

Tel: +381 (0)11 3082 650

E-mail: kabinet@jtrz.jt.rs

Služba za pomoć i podršku svedocima i oštećenima

Adresa: Ustanička 29, 11107 Beograd

Tel: +381 (0)11 3082 644; +381 (0)11 3082 586

E-mail: slavica.pekovic@bg.vi.sud.rs ; andjela.radonjic@bg.vi.sud.rs

2. Organizacije za psihološku i socijalnu podršku

Međunarodna mreža pomoći I.A.N. International Aid Network

Adresa: Dr. Aleksandra Kostića 8/2, 11000 Beograd

Tel: +381 (0)63 389 729

E-mail: office@ian.org.rs

3. Organizacije za pravnu pomoć

Fond za humanitarno pravo (FHP)

Adresa: Braće Jugovića 2a, 11000 Beograd

Tel: +381 (0)11 3349 600

E-mail: office@hlc-rdc.org

PRILOG 1:

Praktični vodič pre odlaska na sud

Ovaj praktični vodič služi da vam pomogne da se pripremite korak po korak. Možete ga koristiti kao listu za proveru i označavati stavke koje ste završili.

Pre puta

- ☐ Pročitao/la sam poziv za svedočenje i znam datum, vreme i mesto
- ☐ Proverio/la sam da li su troškovi puta i smeštaja pokriveni
- ☐ Kontaktirao/la sam osobu zaduženu za podršku svedocima (ako je navedena)
- ☐ Organizovao/la sam prevoz
- ☐ Spakovao/la sam lična dokumenta (lična karta, pasoš, poziv za svedočenje)
- ☐ Ako pijem terapiju – poneo/la sam sve potrebne lekove

Psihološka priprema

- ☐ Razgovarao/la sam sa osobom od poverenja, psihologom ili savetnikom
- ☐ Znam da imam pravo da zatražim pauzu ako postanem uznemiren/a
- ☐ Pripremio/la sam tehnike disanja ili smirivanja koje mi pomažu
- ☐ Razumem da je normalno osećati strah, tugu ili bes

Šta poneti sa sobom

- ☐ Lična dokumenta i poziv za svedočenje
- ☐ Lekovi, naočare, voda
- ☐ Kontakt telefon ili informacija o osobi zaduženoj za podršku
- ☐ Sve beleške ili materijali koje vam je tužilac odobrio da ponesete (ako je relevantno)

Dolazak na sud

- ☐ Znam gde treba da se javim po dolasku
- ☐ Upoznao/la sam se sa osobom iz službe za podršku
- ☐ Razumem raspored sudnice i gde ću sedeti

PRILOG 2: Primeri poziva za svedočenje Suda BiH i Višeg suda u Beogradu

Bosna i Hercegovina Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Broj: [REDACTED]
Sarajevo, 19.12. 2024. godine

POZIV
ZA
svjedoka

[REDACTED]

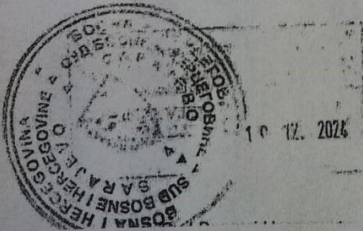
Za dan:

SRIJEDU, 15.01.2025. godine u 13:00 sati

U Sudu Bosne i Hercegovine u Sarajevu, ulici Kraljice Jelene 88, sudnici broj 4, zakazan je nastavak glavnog pretresa u predmetu protiv optuženog [REDACTED] i dr., zbog krivičnog djela *ratni zločin protiv civilnog stanovništva* iz člana 142 stav 1. u vezi sa članom 22. i 24. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), a prema optužnici Tužiteljstva Bosne i Hercegovine broj: [REDACTED] od 04.10.2023. godine, a koja je potvrđena dana 11.10.2023. godine. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine je dalo prijedlog za Vaše saslušanje.

Dužni ste pristupiti na zakazani nastavak glavnog pretresa u svojstvu svjedoka. U slučaju da postoji opravdani razlog za nedolazak na zakazani nastavak glavnog pretresa dužni ste svoj izostanak opravdati.

Ovim se upozoravate da, ukoliko ne pristupite nastavku glavnog pretresa na navedeni dan i sat, niti opravdate svoj izostanak, možete biti kažnjeni novčanom kaznom u iznosu do 5.000 KM ili biti prinudno dovedeni.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Дана: 12.12.2019. године
Београд
Ул. Устаничка бр. 29

К-По2 бр.3/17

ПОЗИВ НА РОЧИШТЕ ЗА ГЛАВНИ ПРЕТРЕС

██████████ из Београда, ПОЗИВА СЕ у својству сведока на рочиште за главни претрес дана ██████████ године у 09:30 часова, судница бр.2, Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине, Ул. Устаничка број 29, у кривичном поступку против оптуженог ██████████, због кривичног дела из чл.142 ст.1 КЗ СРЈ у вези чл.22 КЗ СРЈ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
██████████

НАПОМЕНА:

Свако лице које се позива као сведок, вештак или стручни саветник, дужно је да се одазове позиву.

Ако на главни претрес не дође сведок, вештак или стручни саветник који је уредно позван, а изостанак није оправдао, веће може наредити да се одмах доведе (чл. 384. ст. 1. ЗКП).

Уредно позваног сведока, вештака или стручног саветника који изостанак није оправдао, веће може казнити новчаном казном до 150.000,00 динара, наредити да се на идући главни претрес доведе и одредити да трошкови које је проузроковао падају на његов терет (чл. 384. ст. 3. ЗКП).

Учесник у поступку који избегава да прими позив може се казнити новчано до 150.000,00 динара (чл. 193. ст. 4. ЗКП у вези са чл. 355. ст. 7. ЗКП)

Оштећени који се не позива као сведок обавештава се да ће се главни претрес одржати и у његовом одсуству, а да ће се његова изјава о имовинскоправном захтеву прочитати, и упозорава да ће се, уколико не дође, сматрати да неће да продужи кривично гоњење, ако јавни тужилац одустане од оптужбе (чл. 355. ст. 5. ЗКП).

PRILOG 3: Dopis Službe za pomoć i podršku svedocima i oštećenima Višeg suda u Beogradu koji se šalje uz poziv za svedočenje

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ПОСЕБНО ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
СЛУЖБА ЗА ПОМОЋ И ПОДРШКУ
ОШТЕЋЕНИМА И СВЕДОЦИМА

Поштовани/а,

Овим путем желимо да Вас обавестимо да у Вишем суду у Београду, при Посебним одељењима, постоји **Служба за помоћ и подршку оштећенима и сведоцима**, која пружа емотивну и логистичку помоћ и подршку сведоцима и оштећенима пре, за време и после њиховог саслушања.

Наша улога је да што лакше по себе и ефикасније за судски поступак приступите суду и дате исказ. Сви сведоци пред судом имају једнако право на приступ нашој Служби. Током Вашег боравка у суду, бићемо уз Вас, дати Вам потребне информације и обезбедити услове за сигурно и безбедно сведочење. Можемо Вам помоћи и око организовања превоза и смештаја.

У изузетним случајевима, уколико постоје околности које указују да би Вама или Вама блиским лицима јавним сведочењем били угрожени живот, тело, здравље, слобода или имовина већег обима, на Ваш захтев суд може донети решење да Вам се одобре мере посебне заштите. Ваше испитивање се може обавити на један или више начина: искључењем јавности са главног претреса, давањем исказа под шифром, прикривањем изгледа, сведочењем из посебне просторије уз промену гласа и слике. Суд је опремљен техничким уређајима који могу бити коришћени у сврху пружања заштите током самог сведочења. Ради Ваше безбедности, суд може ангажовати и Јединицу за заштиту сведока Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Како би Виши суд у Београду могао да надокнади трошкове Вашег доласка, молимо Вас да приликом доласка **ОБАВЕЗНО** са собом понесете:

- личну карту или пасош,
- аутобуске или возне карте, рачуне о плаћеним путаринама, гориву и др. којима се потврђују Ваши трошкови,
- картицу текућег или жиро рачуна, уколико долазите из Србије или
- уколико долазите из иностранства картицу девизног рачуна као и SWIFT (упутство за пренос средстава које ћете добити у банци код које имате девизни рачун са Вашим подацима, адресом, печатом и датумом издавања).

Уколико имате било какво питање, можете нас контактирати на

телефоне канцеларије: +381 11 3082-644
+381 11 3082-586

Славица Пековић
Анђела Радоњић

Факс: +381 11 3082-780

Е-mail: slavica.pekovic@bg.vi.sud.rs

Literatura i korisni linkovi

https://www.paragraf.rs/propisi/zakonik_o_krivicnom_postupku.html

<https://www.paragraf.ba/propisi/bih/zakon-o-krivicnom-postupku-bosne-i-hercegovine.html>

<https://www.tuzilastvorz.org.rs/sr>

<https://www.tuzilastvobih.gov.ba/?opcija=sadrzaj&kat=2&id=98&jezik=b>

<https://www.otvorenavratapravosudja.rs/pitanja-i-odgovori/sta-da-radim-kad-mi-stigne-poziv-za-svedocenje-da-li-moram-da-se-odazovem-pozivu-i-koje-su-posledice-nedolaska-u-sud-u-krivicnom-postupku>

<https://www.otvorenavratapravosudja.rs/pitanja-i-odgovori/vo-dic-kroz-pr%D0%B0v%D0%B0-i-ob%D0%B0veze-ostecenogzrtve-krivicnog-del%D0%B0/sta-je-imovinskopravni-zahtev>

https://www.tuzilastvobih.gov.ba/files/docs/mjere_zastite_svjedoka_BOS.pdf

<https://www.tuzilastvorz.org.rs/public/files/pages/2025-03/>

[Служба%20за%20сведоке%20-%202024.pdf](#)

Svako svedočenje je vid hrabrosti. Svedočenjem ne govorite samo u svoje ime, već u ime svih onih koji nisu preživeli da ispričaju svoju priču. Vi doprinosite istini, pravdi i budućnosti u kojoj se zločin neće ponoviti.

Niste sami. Postoje institucije, organizacije i ljudi koji su tu da vas zaštite, saslušaju i podrže. Vaša istina je važna i ima moć da promeni tok istorije.

Međunarodna mreža pomoći I.A.N.
Dr Aleksandra Kostića 8/2, Beograd
+381 63 389 729
office@ian.org.rs
www.ian.org.rs